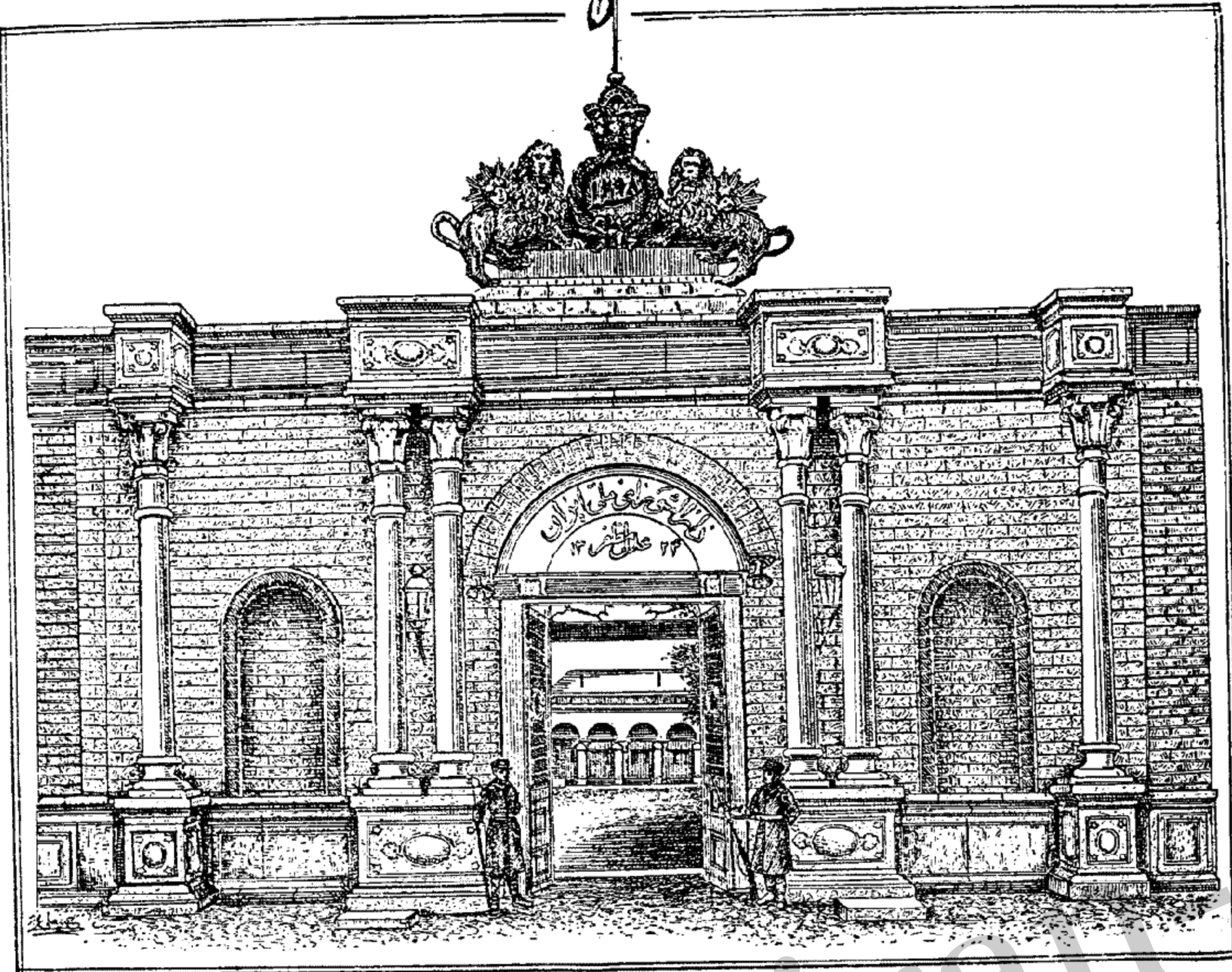

<p>جلسه ۸۶</p>	<h1>مذاکرات مجلس</h1>	<p>شماره پنجاه و دوم</p>
<p>تاریخ تأسیس آذر ۱۳۰۵ جلسه پنجشنبه ۲۴ فروردین ماه ۱۳۰۶ مطابق ۱۱ شوال المکرم ۱۳۴۵</p>	<p>مندرجات فقط شامل مذاکرات مشروح جلسات مجلس شورای ملی خواهد بود پس از ختم هر جلسه کلیه مذاکرات در یک شماره منتشر میشود. مطبعة مجلس</p>	<p>قیمه اشتراك داخله ایران سالیانه ده تومان خارجه « دوازده تومان قیمه تک شماره یک قران</p>

فهرست مندرجات

نمبر	عنوان	از صفحه	الی صفحه
۱	تصویب مرخصی آقایان میرزا عبدالله خان وثوق - نوبخت - بهار - زعیم - فرهمند بامداد -	۹۹۵	۹۹۶
۲	مذاکره نسبت بخر کسیون حسابات مجلس راجع با استخدام مسیو اتوموزر تبعه آلمان برای مدیریت فنی مطبعه مجلس و تصویب آن	۹۹۶	۱۰۰۳
۳	مذاکره نسبت بخر کسیون بودجه راجع عطالبات کمیانی شنیدر کرور فرانسوی	۱۰۰۳	۱۰۰۹
۴	مذاکره نسبت بخر کسیون حسابات مجلس راجع با استخدام مسیو ویلهلم ویر برای بکار انداختن ماشینهای مطبعه مجلس و تصویب آن	۱۰۱۰	۱۰۱۵
۵	قانون استخدام مسیو اتوموزر تبعه آلمان جهت مدیریت فنی مطبعه مجلس	۱۰۱۶	
۶	قانون استخدام مسیو ویلهلم ویر تبعه آلمان جهت مکانیکی و بکار انداختن ماشینهای مطبعه مجلس	۱۰۱۶	

مذاکرات مجلس

دوره ششم تقدینیه

صورت مشروح مجلس پنج شنبه ۲۴ فروردین ماه ۱۳۰۶ مطابق ۱۱ شوال المکرم ۱۳۴۵

جلسه ۱۶

(مجلس سه ساعت قبل از ظهر برپاست آقای پیرنیا تشکیل گردید)
 (صورت مجلس روز بیست و دوم فروردین را آقای بنی سلیمان قرائت نمودند.)
 غائبین با اجازه جلسه ۱۵
 آقایان : موقر - ضیاء - حشمتی - محمد آخوند -
 پالیزی - میرزا ابراهیم خان قوام - جوانشیر - حاج میرزا مرتضی - میرزا عبدالحسین

غائبین بی اجازه

آقایان : علیخان اعظمی - فومنی - محمد تقیخان اسعد - نوبخت - بهار - حاج حسن آقا ملک - حاج غلامحسین ملک -

دیرآمدگان بی اجازه

آقایان : روحی - مهبهانی - میرزا حسن خان وثوق دیرآمدگان بی اجازه

امیر حسین خان - اسدی - مرضی قلی خان بیات - دشتی - حاج شیخ بیات -

رئیس - صورت مجلس ایرادی دارد یا نه ؟ آقای افسر -

محمد هاشم میرزا افسر - بنده را جزو غائبین بی اجازه نوشته اند در صورتیکه بنده مریض بوده ام اجازه هم خواسته بودم

رئیس - مراجعه و اصلاح میشود. آقای شیروانی شیروانی - بنده یکی دو جلسه است که مبینم آقای نوبخت را غایب بی اجازه نوشته اند در صورتیکه ایشان قطع نظر از اینکه خود وقامیلشان مریض هستند اجازه هم خواسته اند.

رئیس - خبرهای کمیسیون عرایض و مرخصی قدری متراکم شده است امروز رأی میگیریم و تکلیف این آقایان معین میشود صورت مجلس دیگر ایرادی ندارد (گفتند خیر)

رئیس - صورت مجلس تصویب شد اخبار کمیسیون عرایض و مرخصی قرائت میشود. خبر مرخصی آقای میرزا عبدالله خان وثوق.

(خبر مزبور را آقای بنی سلیمان بمضمون ذیل قرائت نمودند)

آقای میرزا عبدالله خان وثوق نماینده محترم بواسطه کسالت یکتفر از دستگان و لزوم مسافرت بهمدان از تاریخ بیستم اسفند - ۵ تقاضای دهر روز مرخصی نموده اند کمیسیون

بالتقاضای ایشان موافقت نموده و خبر آنرا تقدیم مجلس شورای ملی مینماید.

رئیس - رأی میگیریم. آقایانی که مرخصی دهر روزه آقای میرزا عبدالله خان وثوق را تصویب میکنند قیام فرمایند.

(اغلب برخاستند)

رئیس - تصویب شد. خبر دیگر راجع به مرخصی آقای نوبخت

(بشرح آتی قرائت شد)

آقای نوبخت نماینده محترم بواسطه کسالت و لزوم مسافرت با تقدیم تصدیق طبیب معالج تقاضای سه ماه مرخصی از تاریخ ۱۵ فروردین ۱۳۰۶ نموده اند کمیسیون بادوماه مرخصی ایشان موافقت نموده و اینک خبر آنرا بعرض مجلس شورای ملی میرساند

رئیس - آقایانی که با مرخصی دو ماهه آقای نوبخت موافقت قیام فرمایند

(اغلب برخاستند)

رئیس - تصویب شد. خبر راجع با آقای بهار

(بان ترتیب قرائت شد)

آقای بهار نماینده محترم طهران برای تشریف و زیارت اعتبار متبرکه تقاضای دو ماه مرخصی از تاریخ ۲۵ اسفند ۱۳۰۵ نموده اند کمیسیون با اجازه مرخصی ایشان موافقت نموده و اینک خبر آنرا تقدیم میدارد

رئیس - آقایانی که مرخصی آقای بهار را برای دو ماه تصویب میکنند قیام فرمایند

(عده کثیری قیام کردند)

رئیس - تصویب شد. خبر دیگر:

(بشرح ذیل خوانده شد)

آقای زعیم نماینده محترم کاشان بواسطه کسالت و لزوم مسافرت با اروپا برای معالجه و عمل جراحی تقاضای چهار

ماه مرخصی از تاریخ ۲۰ فروردین ۱۳۰۶ نموده اند کمیسیون عرایض و مرخصی با سه ماه مرخصی ایشان موافقت نموده اینک خبر آنرا تقدیم مجلس شورای ملی مینماید.

رئیس - آقای زعیم

زعیم - بنده این مرخصی را قبل از نوروز امسال استدعا کرده بودم برای بیستم فروردین ماه ولی چون تاکنون استفاده نکرده ام و موقعش هم گذشته است و اینروز وسائل حرکت را فراهم نکرده ام استدعا میکنم از بیستم اردی بهشت معین شود

رئیس - رأی گرفته میشود آقایانیکه مرخصی سه ماهه آقای زعیم را از بیستم اردی بهشت تصویب می کنند قیام نمایند.

(عده کثیری قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد.

(خبر مرخصی آقای فرهنگ نیز بان ترتیب قرائت شد) آقای فرهنگ نماینده محترم همدان برای انجام کار لازمی از تاریخ شب ۲۵ اسفند - ۵ تقاضای یک ماه مرخصی نموده اند کمیسیون با تقاضای ایشان موافقت نموده اینک خبر آنرا بعرض مجلس شورای ملی میرساند

رئیس - آقای فرهنگ

فرهنگ - تقاضای بنده فقط برای یک هفته بوده است.

رئیس - خوب. رای میگیریم آقایانی که مرخصی یک هفته آقای فرهنگ را تصویب می کنند قیام فرمایند (اغلب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. خبر راجع به مرخصی آقای بامداد

(اینطور قرائت شد)

آقای بامداد نماینده محترم برای جلسات شب ۱۲

و در این مطبوعه کار میکنند چند نفر را کار یاد بدهد که

و شب ۱۳ و روز ۱۵ فروردین بواسطه امتداد مسافرتی که فرموده بودند تقاضای مرخصی نموده اند کمیسیون تقاضای معزی الیه را تصویب نموده و خبر آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

رئیس - رأی گرفته میشود بمرخصی سه جلسه آقای بامداد آقایانیکه موافقت قیام فرمایند (عده زیادی برخاستند)

رئیس - تصویب شد. خبر کمیسیون محاسبات راجع به استخدام یک نفر آلمانی برای مطبوعه مجلس قرائت میشود (اینطور خوانده شد)

کمیسیون محاسبات مجلس از تاریخ ۲۳ اسفند ۱۳۰۵ مواد شش گانه تجدید کثرتات مسیو اتوموزر تبعه آلمان پیشنهادی اداره مباشرت مجلس را برای مدیریت فنی مطبوعه مجلس از تاریخ ۱۲ فروردین ۱۳۰۶ بمدت سه سال مطرح شور قرار داده از حیث ضرورت و مقررات مواد کثرتات مزبوره موافقت حاصل نموده برای تصویب تقدیم مجلس شورای ملی مینماید.

رئیس - مواد شش گانه طبع و توزیع شده است پیش آقایان هم هست بالفعل مذاکرات راجع بکلیات است. آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - بنده میخواهم عرض کنم که با استخدام خارجیها بقدر ضرورت موافقم و هر اندازه که بدانم لازم است موافقت می کنم اما مشروط بر اینکه آنها که استخدام میشوند برای یکسال و دو سال و سه سال و پنجسال و ده سال لااقل اشخصیکه در زیر دستشان هستند چیزی با آنها یاد بدهند و الا اگر زیر دستشان آنها کار یاد نگیرند که فایده ندارد. اگر یک کارهای خیلی مختصر و آسانی هم باشد اینها یاد بگیرند و باز ما محتاج بوجود این خارجیها باشیم چه فایده دارد؟ از قراری که بنده شنیده ام امکان داشت که در ظرف این مدتی که ایشان اینجا تشریف دارند و در این مطبوعه کار میکنند چند نفر را کار یاد بدهد که

حالا مادو مرتبه محتاج نباشیم این شخص را استخدام کنیم بعلاوه با این فقر و فلاکت که ما داریم و با این اشخاص بیکاری که در این مملکت داریم و شاید خیلی هاشان هم صاحب اطلاع باشند این قبیل استخدام هائی که فایده ندارد ضروری نیست با این ملاحظات بنده مخالف با این استفاده و هر استخدای که صلاح یعنی قطع به صلاح او نداشته باشیم هسم و این را هم چون قطع به صلاحش ندارم مخالفت میکنم و عقیده ندارم.

رئیس - آقای ارباب کیخسرو

ارباب کیخسرو - بنده خیلی میل داشتم که آقای فیروز آبادی برای اطلاع تشریف میبرند مطبوعه و یا از مباشرین سؤال میکنند و جوابشان را میشنیدند و قانع میشدند. اداره مباشرت میتواند افتخار داشته باشد همان قسمیکه آنها را کنترات کرده بود کاملاً مواد کنترات را بموقع اجرا گذاشته است. الان هفتاد و پنج هکتار و شش نفر در مطبوعه مجلس کار میکنند و تمام امورات فنی را از اینها یاد گرفته اند چنانکه الان در سر ماشین آلانی که موجود است و سایر کارهای مطبوعه از اینها کار میکنند و در این قسمت هم محتاج باین اشخاص نیستند ولی يك قسمت ماشین آلانی هست که جدید است و عنقریب وارد خواهد شد و نه فقط در ایران جدید است بلکه در خود اروپا هم جدید الاختراع است و برای این ماشینها يك معدنی وجود اینها لازم است و در واقع اینها يك سمت معامی دارند که یاد میدهند و گمان نمیکم که ایشان هم مخالف باشند با اینکه هر چیزی که تازه پیدا شود از اینها هم یاد بگیرند و بتوانند از عهده بر آیند. ما دوفتر در این جا داریم یکی همین مسیو اتوموز راست که مدیر فنی مطبوعه است و از برای این کار هالازم است خصوص از برای مسئله تمبر که این شخص تخصص دارد همین طور در مسئله ناندروول و این چیزها و باوجود مذاکراتی که کردیم و در اطرافش مذاقه کردیم دیدیم که لازم است برای اینکار عجالاً يك متخصص داشته

باشیم. ماهها در این خصوص صحبت شد و دیدیم که محل احتیاج است حتی بخارجه بکسانی هم که تخصص داشتند نوشتیم که به بینیم اگر ممکن است یکی از آنجا بیاید در هر صورت صرفه این طور اقتضا داشت که این شخص را که در قسمت های تمبر و ناندروول تخصص دارد کنترات کنیم ولی آن یکی دیگرش سه سال محل احتیاج نیست. یعنی مسیو ویر که کنتراتش بعد خواهد آمد او را يك ساله فقط استفاده کردیم. چون يك ماشین های جدیدی در راه داریم و این شخص هم متخصص در نصب ماشین آلات است در هر صورت یکی از این دوفتر کنتراتشان سه ساله است و دیگری که احتیاجان کمتر است يك ساله. حالا بسته است بنظر مجلس شورای ملی بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

رئیس - کافی است؟

عدل - بنده با کفایت مذاکرات مخالفم.

رئیس - بفرمائید.

عدل - بنده می خواستم يك سؤالی در این باب بکنم که خاطر آقایین هم مسبوق باشد. حقوق این شخص را در این کنترات جدید بقدری اضافه کرده اند که سه برابر سابق است. و باید در این خصوص يك مذاکرانی بشود تا معلوم شود که چرا اینقدر اضافه شده. یکنفر از نمایندگان - در ضمن ماده راجع بحقوقش بگوئید.

وزار (محرر کمیسیون محاسبات) - ایشان باید راجع بکفایت مذاکرات صحبت فرمایند و در ماده چیزی نباید بفرمایند تا موقعش.

(خنده نمایندگان)

رئیس - رأی میگیریم بکفایت مذاکرات آقایان که مذاکرات را کافی میدانند قیام فرمایند.

(اغلب قیام کردند)

رئیس - معلوم میشود کافی است. رأی میگیریم

برای ورود در شور مواد آقایان موافقین قیام فرمایند. (عده کثیری برخاستند)

رئیس - تصویب شد. ماده اول:

(این قسم قرائت شد)

ماده اول - اداره مباشرت مجلس شورای ملی مجاز است مسیو اتوموزر تبعه آلمان مقیم فعلی طهران را از اول ماه آپریل ۱۹۲۷ مطابق ۱۲ فروردین ۱۳۰۶ لغایت سه سال شمسی برای مدیریت فنی مطبوعه مجلس استخدام نماید.

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - بنده مخالفم در اینجا از يك نقطه نظر است و آن این است که با این که همیشه آقای ارباب مواظبت دارند در این قبیل مسائل چطور شده که اینجا تاریخ ایرانی مؤخر نوشته شده و بنده معتقدم که باید اول فروردین را بنویسند بعد بنویسند مطابق با فلان آوریل نه اینکه آوریل را اول بنویسند. چون آقای ارباب کیخسرو کاملاً مواظب هستند که حیثیت تاریخی ملت ایران را در قوانین ملاحظه نمایند خواستم این عرض را بکنم که فروردین را مقدم بر آوریل بدانند یعنی تاریخ ایرانی را اصل قرار بدهند و ماه آوریل را فرع نه برعکس این عقیده بنده بود.

مخبر - البته اگر پیشنهادی در اینباب بکنند ما هم موافقت می کنیم

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

رئیس - رأی گرفته میشود بماده اول.

آقا سید یعقوب - آن پیشنهاد را بنده تقدیم بکنم؟

یکنفر از نمایندگان - مخبر قبول کرد

حاج آقا رضا رفیع - بنده يك سؤال نظامنامه داشتم.

رئیس - سؤال نظامنامه نداریم.

حاج آقا رضا رفیع - بنده میخواهم عرضم را بکنم.

با کفایت مذاکرات مخالفم.

رئیس - بفرمائید.

حاج آقا رضا (رفیع) - می خواستم عرض کنم که این کنترات بآن ترتیب معین خودش بکمیسیون خارجیه هم رفته است یاخیر؟ و اگر کمیسیون در این باب خبری داده است قرائت شود.

رئیس - بی خبر کمیسیون هست و قرائت میشود.

(این قسم خوانده شد)

کمیسیون امور خارجه پیشنهاد اداره مباشرت را در باب تجدید کنترات مسیو اتوموزر آلمانی میکانیکین مطبوعه مجلس برای سه سال و تجدید کنترات مسیو ویلهلم ویر میکانیکین ماشینهای موجوده برای مدت يكسال مطرح نموده و از نقطه نظر ملیت بتجدید استخدام مشار الیهها موافقت مینماید.

رئیس - این خبر مال کمیسیون است که در چند روز پیش دورداشت منقضی شده است اثرانی ندارد؟

عده از نمایندگان - خبر

آقا سید یعقوب - اجازه میفرمائید؟

رئیس - در چه موضوع است؟

آقا سید یعقوب - راجع بهمین مسئله که الان فرمودید. يك کاری هم پیش تر در مجلس آمد. الان رایزهای کمیسیون عریض آمد و تصویب شد در صورتی که آنهم مال کمیسیون پیش بود. حالا همان کاری را که در آنجا کردید در این مورد هم بکنید

رئیس - گفتند که اثرانی ندارد.

آقا سید یعقوب - بسیار خوب.

رئیس - رأی گرفته می شود بماده اول با تقدیم و

وتأخیر عبارتی که آقای آقا سید یعقوب فرمودند آقایان موافقین قیام فرمایند.

(اغلب برخاستند)

رئیس - تصویب شد. ماده دوم قرائت میشود

(بمضمون ذیل قرائت شد)

ماده دوم - حقوق فعلی سالیانه مشارالیه چهار هزار و دوست تومان خواهد بود که در آخر هر ماه شمسی سیصد و پنجاه تومان تأدیه شود
رئیس - آقای عدل

عدل - بنده با کمترت این شخص موافقم فقط اینجا يك مخالفت دارم و آن راجع بتفاوت حقوق این شخص است. ما سابقاً این شخص را که کمترت کردیم سالی هزار و چهار صد تومان بود و امسال اینرا یکمترتبه آورده اند و چهار هزار و دوست تومان کرده اند. بنده متعجبم که چرا یکمترتبه سه مقابل اضافه اش کرده اند این را توضیح بدهند که برای چیست؟ بلکه بنده بعد از توضیح قانع بشوم

رئیس - آقای ارباب کیخسرو

ارباب کیخسرو - بنده خیلی متأسفم که اینجا عرض کنم که ترقی حقوق و کمترت‌های این مستخدمینی که ارزان تمام شده بود باعث دولت است. (نمایندگان - صحیح است) وقتی که دولت کمترت‌های خیلی گران را بمجلس پیشنهاد کند البته در سایر کمترت‌ها هم تأثیر میکند (صحیح است) وقتی بنده خودم در آلمان بودم این دولت را کمترت کردم. خیلی هم ارزان. موقعیت ارزانی هم داشت یعنی وضعیت آنوقت آلمان طوری بود که ارزان تمام شد. این اشخاص آمدند اینجا. در اوایل ورودشان هم راضی بودند ولی بمجرد اینکه کمترت‌ها و اجازه‌های بیابای دولت بمجلس آمد و دیدند همان آلمانیها که در يك قسمت هائی هستند که هم شأن و هم رتبه با اینها بوده اند حقوقشان ششصد تومان و پانصد تومان است بخصوص وقتی که آمدند و آشنا بوضعیت خرج اینجا شدند راضی نشدند و حتی در همان اوایل خیال معاودت داشتند و اداره مباشرت دچار اشکال شد و مطالبه بیهیت رئیس اطلاع داد در همان موقع خود حضرت آقای رئیس حاضر و حضرت آقای

مدرس هم تشریف داشتند و مذاکره شد و يك ترتیبی قرار داده شد که از محل اعتبار بودجه يك کمکی بانها بشود و در قانون تفریغ بودجه مجلس هم خود مجلس تصویب کرد و با این ترتیب حقوق این شخص در سابق رسیده بود بدو دست تومان. اکنون که خواستیم تجدید کنیم به کمتر از سیصد و پنجاه تومان راضی نشد در عوض نسبت بکمترت سابق ما يك چیزش را حذف کردیم و آن این بود که در آخر هر سال معادل ماهیانه يك ماه بایستی بانها انعام داده شود این را دیگر ما در ضمن کمترت نیاوردیم و بهمین حقوق سیصد و پنجاه تومان هم اوزار راضی کردن کار مشکلی بود و نقد ساده نبود. در موقعی که بنده نبودم سایر آقایان مباشرتین هم قبول زحمت فرمودند و با آنها مذاکره فرمودند حتی وقتی که خود بنده هم آمدم خیلی با آنها مذاکره کردم تا بالاخره راضی شان کردم و کمتر از این مبلغ را حاضر نشدند حالا دیگر بسته است بنظر آقایان نمایندگان محترم.

رئیس - آقای نظامی

میرزا بدالله خان (نظامی) - عرض بنده راجع بهمین قسمت بود که نماینده محترم فرمودند ولی از توضیحاتی که آقای ارباب دادند بنده متقاعد شدم.

رئیس - آقای آقا سید یعقوب موافقت می‌کند.

آقا سید یعقوب - کاملاً موافقم.

رئیس - مخالفی ندارد.

بعضی از نمایندگان - خیر

رئیس - رأی میگیریم ماده دوم - آقایانی که موافقت قیام نمایند.

(عده زیادی قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده سوم:

(بشرح ذیل قرائت شد)

ماده سوم - بعد از انقضای مدت مبلغ دو دست تومان مخارج ایاب مشارالیه منظور خواهد شد.

رئیس - آقای دکتر طاهری.

دکتر طاهری - يك اصلاح عبارتی را بنده خواستم عرض کنم که باید مخارج ذهاب نوشته شود نه ایاب.

یک نفر از نمایندگان - مراجعت نوشته شود

شیروانی - بازگشت نوشته شود بهتر است.

رئیس - آقای ارباب

ارباب کیخسرو - از این نقطه نظر ایاب نوشته شده که چون وقتی اینها آمدند خرج آمدنشان داده شده حالا هم مخارج بازگشت شان باید داده شود در کمترت سابق هم بود ولی چون تجدید شد و مراجعت نکردند پرداخته نشد و حالا در موقع مراجعت باید پرداخته شود. معنی ایاب و ذهاب هم واضح است. حالا ممکن است بازگشت نوشته شود.

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - بنده هم همین را می خواستم عرض کنم که نوشته شود برگشت

رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - بنده کاملاً مخالفم بجهت اینکه اولاً

دو دست تومان را کرده اند سیصد و پنجاه تومان حالا دیگر این دو دست تومان حق برگشتش چیست؟ خوبست به اقتدر قانعش کنند و این خرج زیاد را آخر کم کنید. چه خبر است؟ همان سیصد و پنجاه تومان بس است. ملاحظه ملک‌ترا هم آخر بکنید. یک قدری هم بمردم ترحم کنید. این ملک‌ت با این ترتیبی که دارد بیش میرود فردا مبتلاً به يك پیش آمد های ناگواری خواهد شد. فقر، بیکاری، نبودن پول در مملکت، اینها را ملاحظه کنید. این پولها را صرف يك کار هائی بکنید که مصالح و منافع عامه درش باشد. ما الان داریم

سالی چند میلیون پول چراغ اتوموبیل میدهیم. پول بزرگ میدهیم!! این همه لفظ داریم يك چاه لفظ در میآوردند و همه اش را صرف این کارهای بیمصرفیکه هیچ

منفعت ندارد میکنند باینجهت بنده مخالفم.

مخبر - بنده به نماینده محترم آقای فیروز آبادی بقول دینت تمدن، تدبیر اطمینان میدهم که تمام آقایانی که اینجا نشسته اند با مصالح مملکتی موافقتند و همه برای تأمین مصالح مملکتی و آسایش رعیت اینجا آمده اند آن اندازه که حضرت مستطاب عالی دلالت به حال رعایای می سوزد قول می دهم که دل تمام آقایان هم می سوزد.

فیروز آبادی - عمل می‌خواهد

مخبر - عملاً هم نشان خواهیم داد و ثبت خواهیم کرد. لذا خواهش میکنم آقا در فرمایشاتشان تکرار نفرمایند که خیر اهللی را میخواهند. ما همه میخواهیم اما راجع بسیصد و پنجاه تومان که فرمودند آنرا آقای ارباب جواب داده اند. راجع بخرج بازگشت مسیوموزر هم این مسئله در همه کمترت‌ها معمول است و ما چیزی اضافه نکردیم. ماهیانه دعوت کرده ایم که وقتی میخواهد برود مخارجش را خودش از جیبش بدهد و برود. ما این شخص را لازم داریم برای تخصص فنی در مطبخ و مطابق معمول کمترت‌ها که نوشته شده و از مجلس گذشته بنده هیچ استثنائی را برای مسیوموزر قائل نیستم از اینجهت بنده استدعا میکنم آقای فیروز آبادی هم مخالفت خودشانرا در اینموضوع مسترد دارند.

رئیس - آقای شیروانی پیشنهاد کرده اند لفظ ایاب

تبدیل شود به بازگشت

مخبر - قبول میکنم

رئیس - رای گرفته میشود بماده سوم با این اصلاح

آقایانیکه موافقت قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده چهارم قرائت میشود.

(بشرح ذیل خوانده شد)

ماده چهارم - در صورتیکه مسیوموزر با بقای

این کمترت قبل از انقضاء مدت خدمت و فوات یا بد فقط باید مبلغ سیصد تومان به عیال او پرداخته خواهد شد.

رئیس -- مخالفی ندارد؟

(گفته شد خیر)

رئیس -- آقایانیکه اینجاده را تصویب میکنند قیام فرمایند.

(اغلب برخاستند)

رئیس -- تصویب شد. ماده پنجم قرائت میشود.

(باین نحو خوانده شد)

ماده پنجم -- محل سکونت مشارالیه در طهران در خانه متعلق به مجلس شورای ملی است که سابقاً به لوازم آن برسم امانت به مشارالیه واگذار شده و در آخر مدت مکلف است خانه و اثاثیه را رد نماید.

آقا سید یعقوب -- بنده سؤالی دارم.

رئیس -- بفرمائید.

آقا سید یعقوب -- تعمیراتی که محتاج شود به گردن کیست؟

رئیس -- آقای ارباب کیخسرو

ارباب کیخسرو -- خانه متعلق به مجلس است وقتی که متعلق به مجلس باشد تعمیراتش هم لابداً با مجلس خواهد بود.

رئیس -- آقای دولتشاهی

محمد علی میرزا (دوالت شاهی) -- بهمین دلیلی که آقای ارباب فرمودند بنده عرض میکنم واگذاری غلط است و باید (سپرده) نوشته شود.

مخبر -- البته اگر این مسئله در خارج از مجلس اتفاق می افتاد آنطوریکه حضرت والا فرمودند بایستی عمل شود ولی این خانه که این شخص نشسته است جزء محوطه مجلس شورای ملی است و معقول نیست که چنین قیدی بشود.

رئیس -- رأی گرفته میشود به ماده پنجم. آقایانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

رئیس -- تصویب شد. ماده ششم.

(بشرح آتی خوانده شد)

ماده ششم -- اداره مباشرت مجلس مجاز است بر طبق ماده دوم قانون کمترت مستخدمین خارجه مصوبه بیست و سوم عقرب ۱۳۰۱ سایر شرایط را تعیین و کمترت را امضا نماید.

احتشام زاده -- بنده پیشنهادی عرض کرده ام تصور میکنم باید قبل از این ماده مطرح شود

رئیس -- ماده الحاقیه پیشنهادی آقای احتشام زاده قرائت میشود.

(تضمون ذیل خوانده شد)

ماده الحاقیه ذیل را پیشنهاد میکنم. ماده الحاقیه -- مسیو انوموزر مکلف است در مدت استخدام خود پنج نفر از کارکنان مطبعه را بکلیه امور فنی مربوطه آشنا نموده آنها را تعلیم و تربیت نماید.

رئیس -- آقای احتشام زاده

احتشامزاده -- مقصود من این است که ما ایرانیها در کار هائیکه اطلاع نداریم باید مستشار و معلم بیاوریم. بدیهی است. ولی برای اینکه در آتیه مستغنی شویم و همیشه دستان بطرف معلومات اروپائیه دراز نباشد بنده معتقدم که یکی از وظائف حتمی متخصصین باید این باشد که در مدت خدمتشان بقدر کفایت برای ما یک اشخاصی را تهیه بکنند که از وجود آنها مستغنی باشیم باینجهت بنده پیشنهاد کردم که مدیر فنی مطبعه مکلف باشد که پنج نفر از اعضاء مطبعه را بکارهای فنی مطبعه آشنا کند که بعد از انقضاء مدت استخدام آنها ما مجبور نباشیم یک اشخاص دیگری را برای اداره کردن مطبعه استخدام کنیم

رئیس -- آقای ارباب کیخسرو

ارباب کیخسرو -- بنده گمان میکنم بخواندن این ماده که در کمترت این شخص تصریح کرده است ایشان قانع شوند و پیشنهادشان را پس بگیرند. این صورت کمترت نامه است که اعضاء شده است. ماده پنجم کمترت ایشان را به عرض آقایان میرسانم. ماده پنجم -- مدیر مطبعه میتواند که از تعلیم دادن هرگونه اطلاعات فنی خود در هر قسمت اعم از انواع طبووعات گراور سازی وغیره به مدیر مطبعه و هر یک از اعضاء مطبعه بهره عده که اداره مباشرت مجلس معین نماید هیچوجه غفلت و مضایقه نکند بطوریکه آن عده نتوانند در انقضاء یک سال از این تاریخ امتحانات صحیحه مطالب بدهند.

احتشام زاده -- چون مقصود بنده تأمین می شود مسترد میکنم.

رئیس -- آقای فیروز آبادی هم سه نفر پیشنهاد کرده بودند.

فیروز آبادی -- پس میگیرم.

رئیس -- ماده شش عرض است. مخالفی ندارد؟

بعضی از نمایندگان -- خیر.

رئیس -- رأی گرفته میشود بماده ششم. آقایانیکه

تصویب میکنند قیام فرمایند.

(اکثر قیام نمودند)

رئیس -- تصویب شد. شور در کلیات است. آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب -- بنده خواستم در شور در کلیات عرض کنم (چون این لایحه را که آقای ارباب دادند بنده خواندم) یک موادی در تعهد نوشته شده است دیگر ماده ندارد که اگر تخلف از این مواد کرد چه خواهد شد. مجازات تخلف چه خواهد بود -- این یک مسئله را خواستم در اینجا صحبت کنم و ضمناً خواستم در تحت عنوان مخالفت از آقای ارباب کیخسرو که محل اطمینان

بند و اطمینان مجلس است سؤال نمائیم که این شخص را که در دوره پنجم آورده ایم و متصدی کار بوده است چه کارهایی کرده است و این سؤال هم برای این است که چون آقای وزیر مالیه شریف دارند ملتفت باشند که متخصصین خارجی که میآورند عمل از آنها بخوبی بخواهند و چون این شخص عمل کرده است مجلس زروی عمل کرد به او اظهار علاقه مندی میکنند و او را کمترت می نمایند. امروز بواسطه کار این متخصص است که وقتی آقای ارباب کیخسرو که رئیس اداره مباشرت و واقعاً در مجلس زحمت کشیده اند لایحه کمترت را به مجلس میدهد مجلس به یک پیشانی بزی استقبال می کنند. آقای آشتیانی الان از بنده سؤال فرمودند که سیصد و پنجاه تومان چرا؟ عرض کرده برای این است که این شخص یک کاری کرده اند که ما از کارهای خارجی مستغنی شده ایم که نمبر را هم از خارجه بیاوریم. بنده خواستم در این ضمن آقای ارباب کیخسرو از عملیات این شخص صحبت کنند که سرمشقی برای عملیات کمترتیهای دولت شود

رئیس -- (خطاب به آقای آقا سید یعقوب) جنابعالی

که مخالفت فرمودید. اینطور سوابق را نگذارید گمان میکنم بهتر باشد.

بعضی از نمایندگان -- مذاکرات کافی است.

رئیس -- مخالفی ندارد؟

(گفته شد خیر)

رئیس -- رأی می گیریم به خبر کمیسیون محاسبات که مشتمل برشش ماده است با اوراق آقایان موافقین اوراق سفید میدهند.

(اخذ و استخراج آراء بعمل آمده نتیجه بقرار ذیل حاصل شد)

ورقه سفید علامت قبول ۹۵

ورقه کبود علامت رد ۱

رئیس -- عده حضار صد و سه نفر با کثرت نمود و پنج رأی تصویب شد.

اسامی موافقین: آقایان:

- مدرس - جوانشیر - خطیبی - ملک مدنی - میرزا حسن آية الله زاده - میرزا سید علی - حسنعلی خان فرمند - عصر انقلاب - دکتر سنگ - شیروانی - ثبت دادگر - میرزا هاشم آشتیانی - افشار - دکتر مصدق - بی سلبان - محمود رضا - اسکندر خان مقدم - دیوان بیگی - آقا شیخ محمد علی امام جمعه تبریز - دشتی - احتشامزاده کی ستوان - امیر حسدین - میرزا ابراهیم خن (فخمی) نجویی - آقا سید کاظم بزدری - دکتر طهری - آقا زاده سبزواری - فهیمی - میرزا حسن خان اسفندیاری - حاج آقا رضا (رفیع) - زوار - شریعت زاده - فرعی - سلطان محمد خن (عامری) - محمد علی میرزا (دولت‌شاهی) - کارونی - جلالی - حاج علی اکبر (امین) - میرزا عبدالحق - باعداد - آقا سید حسین (آقایان) - مرضی قلینخان (بیات) - عراقی - محی خن زکمه (اعظمی) حیدری - یسائی - نگهبان - منقی - آقا علی (زارع) امیر تیمور (کلالی) - آقا سید علی اکبر (آية الله زاده) ثقة الاسلامی - میرزا ابراهیم (آشتیانی) - طباطبائی (دیبا) - ثقة الاسلام بروجردی - آوانس خن (مساعد) - میرزا ابراهیم (امام جمعه اهر) - شیخ الاسلام ملازری اعتبار - شیخ عبدالرحمن (صالحی) - ملک ارج میرزا (پور تیمور) - میرزا حسنخان (وثوق) - میرزا احمدخان (بدر) - زعیم - بهبهانی - معتمد التولیه - حاج آقا حسین (زنجانی) - افسر - وزیری - سهراب خان (سا کینیان) - امیر اسدالله خان (امری) - آقا سید جواد (محقق) - وکیل (طباطبائی) - ارباب گیخسرو - دکتر رفیع (امین) - نصره الله خان (اسکندری) - ملک آرائی - میرزا حسنخان (ابراهیمی) - فرشی - حقنویس نظام عرفی - میرزا عبدالله خان (وثوق) - فرمند - دکتر لقمان - میرزا ابراهیم خان (قوام) - ذوالقدر - لبقوان - خوئی

حائری زاده - میرممتاز - جهانشاهی - تقی زاده - معظمی مخالف: حاج سید رضا فیروز آبادی.

رئیس -- پیشنهاد چند دقیقه تنفس شده است مخالفی ندارد؟

(گفته شد. خیر)

(در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل و بقاصله سه ربع مجدداً تشکیل گردید)

رئیس -- خبر کمیسیون بودجه راجع به مطالبات کارخانه شنیدر کروزو مطرح است. آقای حائری زاده

حائری زاده - در مملکت ما از قدیم چند رقم قرض دولتی معمول بوده است یکی قروض داخلی است. مستخدمین دولت (چون پول نبوده) حقوقشان نرسیده و جزء طلبکاران دولت شده اند و دولت مجبور است این قروض را بپردازد. یا اینکه مثل قروض اداره حمل و نقل که متاعی خریده است. در اطراف این قروض صحبتها شده و در اوایل مجلس قبل يك اعتباراتی بدوات داده شد که آن قروض را بپردازد

يك قروض خارجی هم داریم که دو قسم میشود. يك قروضی است که قبل از مشروطیت نگران بوده این قروض را باید رسیدگی کرد و تحقیق کرد و بدید چه اندازه اش حساب است و چه اندازه اش حساب نیست. آن قسمتش که حسابی است البته بدیهی است که باید پرداخته شود

قبل از اینکه مجلس در این مملکت پیدا شود دولتهای ما قیدی نداشتند پادشاه وقت اجازه میداد که بروند و خریدی بکنند یا يك کاری را بکنند. دولت وقت هم عمل میکرد و این جزء قروض مملکتی میآمد. بعضی قروض هم هست که بعد از مشروطیت دولتها خواسته اند برای خودشان قرض کنند و در زمان غیبت مجلس يك کارهایی کرده اند البته دولتی که طرف اعتماد مجلس است چنین کاری را نخواهد کرد و بنده یقین دارم که مجلس آن قروض را هیچوجه طرف اعتماد و توجه قرار نمیدهد (جمعی از نمایندگان

حائری زاده - میرممتاز - جهانشاهی - تقی زاده - معظمی مخالف: حاج سید رضا فیروز آبادی.

رئیس -- پیشنهاد چند دقیقه تنفس شده است مخالفی ندارد؟

(گفته شد. خیر)

(در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل و بقاصله سه ربع مجدداً تشکیل گردید)

رئیس -- خبر کمیسیون بودجه راجع به مطالبات کارخانه شنیدر کروزو مطرح است. آقای حائری زاده

حائری زاده - در مملکت ما از قدیم چند رقم قرض دولتی معمول بوده است یکی قروض داخلی است. مستخدمین دولت (چون پول نبوده) حقوقشان نرسیده و جزء طلبکاران دولت شده اند و دولت مجبور است این قروض را بپردازد. یا اینکه مثل قروض اداره حمل و نقل که متاعی خریده است. در اطراف این قروض صحبتها شده و در اوایل مجلس قبل يك اعتباراتی بدوات داده شد که آن قروض را بپردازد

يك قروض خارجی هم داریم که دو قسم میشود. يك قروضی است که قبل از مشروطیت نگران بوده این قروض را باید رسیدگی کرد و تحقیق کرد و بدید چه اندازه اش حساب است و چه اندازه اش حساب نیست. آن قسمتش که حسابی است البته بدیهی است که باید پرداخته شود

قبل از اینکه مجلس در این مملکت پیدا شود دولتهای ما قیدی نداشتند پادشاه وقت اجازه میداد که بروند و خریدی بکنند یا يك کاری را بکنند. دولت وقت هم عمل میکرد و این جزء قروض مملکتی میآمد. بعضی قروض هم هست که بعد از مشروطیت دولتها خواسته اند برای خودشان قرض کنند و در زمان غیبت مجلس يك کارهایی کرده اند البته دولتی که طرف اعتماد مجلس است چنین کاری را نخواهد کرد و بنده یقین دارم که مجلس آن قروض را هیچوجه طرف اعتماد و توجه قرار نمیدهد (جمعی از نمایندگان

حاضر بوده است که حقوق نداشته اش را اصلاح کند و يك چیزی حق السکوت بگیرد و برود بنا بر این بنده آن سوابق بسهم خوده تا این لایحه در دست نفهم حقیقت امرش چه چیز است رأی نخواهم داد.

رئیس -- آقای وزیر مالیه

وزیر مالیه -- اظهاراتی که نماینده محترم فرمودند کاملاً و تماماً بنده موافقم و تصدیق میکنم که تهربات ایشان ناشی از يك نظر دقیق و اراده حفظ مصالح و خیر مملکت است. البته هم منظور که فرمودند در هر قسمت تعهدات قانونی دولت در نظر باید محترم بشد و مجلس هم هیچوقت تا بحالا در حفظ تعهدات قانونی دولت ها مضایقه نداشته است. و بهمان درجه هم در مقابل برای جلوگیری و برای رفع و دفع تعهداتی که میزد و اساس آنها صحیح نبوده است مقوم بوده است و البته میبایستی هم همینطور باشد. در موضوع این مطلب که فعلاً مطرح است یعنی مطالبات کارخانه شنیدر کروزو دو سه نکته را آقای حائری زاده اظهار فرمودند که برای اطلاع ایشان بطور اختصار جواب عرض میکنم.

خودشان تصدیق فرمودند که معامله از طرف دولت وقت در سال ۱۹۰۵ شده است. يك اسلحه خریده شده و يك تعهدات در مقابل شده و يك اسنادی هم میداده شده در این قسمت که تردیدی نیست. نظر ایشان این بود که آیا اولاً معامله گذشته ها در موقعی که این معامله را کرده اند صرفاً دولت را رعایت کرده اند چنانکه باید بکنند یا خیر؟ آیا در آن موقع اسلحه که میخریدند يك اسلحه صحیح و مقتضی وقت خودش بوده است یا نبوده است؟ در ضمن هم البته در فرمایشات ایشان مستتر بود که آیا این اسلحه ها آنطوری که بایست تحویل شده است، به مملکت ایران رسیده است یا خیر؟ و آیا از نقطه نظر محاسبه در قیمت این اسلحه ها و تعهدی که دولت وقت کرده است رسیدگی شده و اگر يك پرداختهائی از آن بابت تا بحال

صحيح است) با این مقدمات این لایحه را که آورده اند بمجلس بعقیده بنده يك قرضی است که پس از تحقیق باید پرداخته شود ولی بنده آنچه شنیده ام و عمل دربارهمی پیش بوده است آن دقت هائی که باید در معاملات بشود نمیشده تفنگ پانزده هزاری را ممکن بود پانزده تومان بحساب دولت آورده باشند. بنده نظره میآید يك روز منزل آقای موقر که حالا در طهران تشریف ندارند بوده. آقای نگهبان و آقای کلالی هم تصور میکنم تشریف داشتند. صحبت یکی از این توهبائی بود که در زمان مظفر لدین شاه خریده شده بود (گوه جزء همین توهب است که آنوقت خریداری شده است یا جلوتر یا عقب تر) این توپ آمده بود در بنادر جنوب میگفتند آن سندوق که وارد شد دستور برای تحویل گرفتنش رسید پس از تحقیق معلوم شد که سالها این توپ در آنجا کار کرده و بالاخره اسقاط شده و آن مأموری که داشتیم این اسقاطی ها را خریده و يك حساب سازی برای دولت کرده است. شاید حالا هم توبش موجود باشد. آقای موقر میگفتند کناچیه اطلاعاتش را من خودم ترجمه کردم اصلاً آن توپ قابل استفاده نبوده. آن معاملات يك معاملات بوده است که حقیقه میشود يك معاملات سفهی گفت. بنابراین در معاملات سفهی که به بیت المال مملکت تحویل میشود ناوقتی که کاملاً رسیدگی نشود و تقبش و تحقیق نشود که چه اندازه مملکت بده دارد بنده بسهم خودم نمی توانم با آن سوابقی که خودمان در عمل دیده ایم موافقت کنیم. ولی اگر این قرضه سال بعد از مشروطیت بود روزی که دولت این لایحه را میآورد بنده ورقه استیضاح میدادم که در غیبت مجلس شورایی ملی بدون اجازه مجلس رفته اید و این کار را کرده اید اصلاً حق نداشتید خصوصاً با سابقه که در دوره پیش داریم راجع به موضوع بوداغيانس که به مجلس آمد. بنده آنوقت غائب بودم. در طهران نبودم ولی از آقایان آذربایجانیها شنیدم که این شخص با يك مبلغ خیلی کمتری

از طرف دولت بعمل آمده است رسیدگی شده به خیر؟ اینجا بنده میتوانم خاطر آقای حائری زاده و نمایندگان محترم را مسبوق کنم که کارخانه که از این اسلحه خرید شده (کارخانه شنیدر کروزو) یکی از بهترین کارخانهای اسلحه سازی دنیای آروز و امروز (که بیست سال بعد هست و دنیا ترقیات زیادی کرده است) محسوب میشود. تمام اسلحه و مهمات خود مملکت و دولت فرانسه در این کارخانه تهیه شده است. تفنگ توپ و مهمات هم که دولت ایران هم خریداری غلب آقایی در این مدت مدید و طولانی مشاهده فرموده اند همان تپ تفنگ توپ و مهمات بوده است که در آن تاریخ یعنی ۱۹۰۵ خود دولت فرانسه هم استعمال میکرد. بنده تصور نمیکنم که هیچکدام از آقایان باشند که مطلع نباشند که چندین سال متدای فقط اسلحه که در این مملکت بوده است و طرف استعمال دولت بوده همین اسلحه خریداری از کمپانی شنیدر کروزو بوده است که بطور مستقیم به غیر مستقیم یعنی آن قسمتی که سیستم دیگر بوده و او برای دولت ایران خرید. تفنگ سه تیر که در این مملکت معروف شده و شاید متأسفانه در یک موقع انقلابی که یک قسمت زیادش بدست مردم افتاد از همین راه معروف شد....

آقا سید یعقوب - خوشبختانه

وزیر مالیه - اختلاف سلیقه است ببخشید. تفنگ سه تیرا همه آقایان دیده اند و شنیده اند بهترین تفنگها بوده است و هنوز هم بعد از ترقیاتی که اسلحه ها در دنیا کرده اند میشود گفت یک تفنگ خوبی است. همینطور توپ ها که هنوز هم هست و هنوز هم از آنها استفاده میکنند. در مشقها و در مانورها آقایان ملاحظه فرموده اند توپ کوهستانی شنیدر توپ صحرائی شنیدر تمام اینها اسلحه هائیت که از آن کمپانی خرید شده است در این قسمت گمان میکنم مراجعه فرمائید بمتخصصین اینکار (چون در قسمت اسلحه متخصص در مملکت خیلی زیاد

قلان مبلغ پرداخت شده و فلان مبلغ باقی است. بعد با خود کمپانی داخل مذاکره شده اند و بواسطه اینکه البته اختلاف تسعیر فراتک هم یک وضعیت جدیدی را پیش می آورده است استفاده کرده و از حق هم نمی شود گذشت کمپانی مساعدت کرده است به نظریه دولت ایران زیرا که اسناد اولیه که سپرده شده باصراحه تعهد فراتک طلا بوده است کمپانی هم مساعدت کرده است و به یک شکلی که به نظر وزارت مالیه به نفع و صرفه دولت است پرداخته شود و اگر مقایسه کنید بین قیمت و نرخ فراتک طلا با قیمتی که حالا میدهند گمان میکنم از اسد پول علاوه زیاد نداشته باشد و هیچ نداشته باشد. این ملاحظه مالیه مساعدت کرده که به این ترتیب که در مجلس پیشنهاد شده است تعهد دولت در این جریان محاسباتی بود که بنده بطور خلاصه بری اطلاع آقایان بعرض رساندم. در قسمتهای دیگرش هم هم تصور میکنم عرض کردم آقای حائری زاده یک فرمایشاتی فرمودند که حقیقه غیر از تقدیس و تقدیر چیز دیگری از طرف بنده جواب ندارد و یقین دارم همه آقایان هم درس شریک باشند که اگر یک تعهد قانونی از طرف دولتی موجود باشد هر دولت و مجلس در هر موقعی موظف است باینکه حیثیات و اعتبار امضای دولت و آن تعهد قانونی را حفظ کند.

رئیس - قبلاً باید از آقایان استعلام کنم که

برای انتخاب کمیسیونها حاضرند یا خیر؟

بعضی از نمایندگان - روز شنبه

رئیس - بسیار خوب. آقای طاهری

دکتر طاهری - من باینکه معتمد که دولت ملت افراد اشخاص همه بایست باعطاء و تعهدات خودشان پای بند باشند و وفا کنند بان امضا و تعهدی که کرده اند چنانچه در مجلس پنجم هم مکرر در این موضوع مذاکره شد ولی مخالفم باینکه صرف هر ادعایی

را هم قبلاً کم زرا همانطور که یک ملتی به دولتی یا شخصی برای پرداخت تعهداتش باید حاضر و خوش حساب باشد نباید در مقابل ادعای هر کسی هم سر تکلیف فرود آورد. غالباً از مذاکرات و مطالب مفیده سوء استفاده میکنند مکرر در دوره پنجم مذاکره شد که چرا دولت تعهدات خودش و فرقیکنند و فرغش مردم را نمی پردازد و تعارضاتی بدوات میشد ولی در نتیجه باینکه اینکار را بکنند حالا اینجای ادعای کمپانی شنیدر را می آورند بمجلس که چون شما می گفتید باید تعهدات را بپردازید بن هم یک تعهدی است این است که بنده معتقدم باید از فرط و تقریب هر دو احتراز کرد بن معاهده که به این کمپانی شده تقریباً مقرون به مشروطیت و در سال ۱۹۰۵ بوده که بیست و دو سال قبل باشد زیرا اگر در عهد مشروطیت بوده عند نسبت باینکه امضای شخص عین الدوله را داشته باشد ندارد. اگر در عهد استبداد بوده باید همانطور که آقای حائری زاده هم اظهار کردند یک مطالعات دقیقی بکنیم. و از قرار مذاکرات که میشود یک تفاوت قسمتهای فاحشی همین قیمتی که بری اسلحه معین کرده اند و قیمت حقیقی که داشته است وجود دارد. تفنگهایی که داده اند چندین قیمت نداشته و به یک مبلغ خیلی کمی قیمت گذارده اند و بنده معتقدم که باید با کمال دقت در این محاسبات رسیدگی شود و چنانچه هر اندازه که حقیقه مدیون هستیم بپردازیم. در دوره سابق چنانچه تذکر دادند یک قضیه بوداغانی در مجلس پیش آمد و ما باید از هر تجربه یک پندی بگیریم و شخص عاقل از یک سوراخ دومرتبه گزیده نمیشود و از یک راه دومرتبه ما نباید صدمه بخوریم. قضیه بوداغانی که پیش آمد باینکه صورت ساده بود ولی بعد که تحقیق شد معلوم شد که بحقیقت یک قدری فرق داشته و وقتی که تصویب شد خیلی اسباب آساف شد ولی چاره نداشتیم. از قرار معلوم هر دوره مجلسی یک قضیه بوداغانی دارد. این لایحه شنیدر هم قضیه بوداغانی دوره ششم است ما نمیدانیم

که این پول تمامش ببرد کمپانی شنیدر میخورد یا ببرد آن کمپانی های دیگری هم که هست و خیلی مستحکم است و توپ شنیدر هم بان کمپانیها کار نمیکند میخورد؟ و بالاخره این عوائد مملکتی را که ما در خزانه جمع آوری میکنیم و این آخرین رقم و آخرین هستی اهالی را که ما بسم مالیات از آنها میگیریم باید برای مؤسسات عام المنفعه که برای رفع بیچارگی اهالی هم فایده داشته باشد صرف بکنیم و با مسئله نظارت و آن وظیفه که ما داریم نباید حاضر شویم برای این دعوی واهی و پوسیده سی سال پیش يك مبلغ مهمی از این اشخاص فقیر بیچاره جمع آوری میشود بان شکلی که همه میدانیم در مقابل این دعوی تقدیم کنیم و دست تطاول و تعدی بخزانه دولت و دست بخشش بان و آن دراز کنیم. اسنادی که در دوسید بود در کمیسیون بودجه چندین روز تحت مطالعه بود و اسنادی که در کمیسیون خوانده شد مثبت مدعا نبود. يك اوراق متفرقی بود که هر ورقش را از يك دفتری پیدا و جمع کرده بودند و مدلولهای مختلفه هم داشت. يك دفعه يك میلیون اثبات میشد یعنی دعوی را ثابت میکرد یکمترتیه يك میلیون و نیم معین میکرد در هر صورت در دوسیه این مطلب يك اسنادی که مثبت مدعا باشد نبود و دلیلش این است که اگر طلب باقی بود بعد از بیست سال با بودن چندین مجلس و با تقویت دولت خارجه که کمپانی مربوط باو است البته این طلب را وصول میکردند. این است که بعقیده بنده ما اساساً باید در این قضایا بیشتر دقت نمائیم و بیشتر رسیدگی شود تا آنچه حقاً باید بدهیم معلوم شود و چیز علاوه ندهیم.

شیروانی (مخبر کمیسیون بودجه) - اولاً توهمی در ذهن آقایان مخالفین هست که باید قبلاً بنده باینک توضیح و يك را برتی از عقیده کمیسیون بودجه رفع آن توهم را بکنم، این دعوی که از طرف خارجی یا داخلی نسبت بدولت ایران وجود دارد دو قسم است يك دعوی است که بدون اطلاع مجلس شورای ملی در زمان مشروطیت

پیدا شده است که بنده از طرف خودم و همکارانم و اکثریت کمیسیون بودجه معتقد هستم که نه تنها این دعوی يك دعوی بوج و بی اساسی است بلکه اشخاصی هم که مرتکب ایجاد این قبیل دعوی هستند باید محاکمه جلب شوند لکن يك دعوی هست از این قبیل دعوی آهم دعوی تجارانی که قبل از مشروطیت وجود داشته. اینها البته قبل رسیدگی است چون در آموقع قانون اساسی بوده است که منع نماید دولتها را از اینکه داخل در يك استقرضاهائی بشوند. مجلس شورای ملی نبوده است که دولتها را مکلف کند کوچکترین خرج را بتصویب مجلس شورای ملی برسانند بنا بر این يك مسائلی بوده است که همینطور لاینحل مانده و قابل رسیدگی است یعنی باید در درجه اول رسیدگی شود و در درجه دوم هم حل شود. کمیسیون بودجه وقتیکه این لایحه مطرح شد البته نمیتوانست بمحض مراجعه بيك ماده واحده ناقصی که از طرف دولت پیشنهاد شده اظهار عقیده بکند و رأی خودش را بدهد. کمیسیون بودجه تمام دوسیه مربوطه بان قضیه را از وزارت خارجه و سایر وزارتخانه ها خواست و چندین جلسه کمیسیون صرف رسیدگی این دوسیه شد و بالاخره چون کارهای مهم که در کمیسیون بودجه بود خود بنده آنجا پیشنهاد کردم که يك سو کمیسیون از طرف کمیسیون بودجه مرکب از مخالفین این لایحه تشکیل شود که آقای آقا سید یعقوب و آقای افشار بودند و یک نفر دیگر ....

آقا سید یعقوب - آقای بیات

مخبر - بلی ایشان هم بودند و اینها کسانی بودند که در خود کمیسیون شدت مخالفتشان از همه ما بیشتر بود و چون ما میخواستیم بقضیه رسیدگی شود گفتیم آقایانی که مخالفند بروند از ورق اول دوسیه تا آخر را رسیدگی کنند. ما هم تصدیق میکنیم که از این دوسیه استشمام يك ن ترتیبی هائی میشود یعنی يك ن ترتیبیهایکه زمامداران آن عصر مرتکب شده اند. این محل کلام نیست

که در طرز خرید اسلحه، طرز تعهدات، طرز دادن قبض خزانه در مقابل يك دعاوی بالاخره يك کارهای مخلوطی شده است لیکن این هم محرز است که تفنگهای لبل و توپهای شنیدر که الان دست قشون ما است و بالاخره يك مقدار اسلحه خوب و مهم ایران از این کمپانی خریده شده و بسرحد مملکت ما هم وارد شده و يك اجازه هم از وزیر جنگ وقت ما گرفته شده و از گمرک ما هم عبور کرده است و مخصوصاً ما دوسیه های گمرکی این کار را خواستیم ولی يك آبهائی و شلتاق هائی هم در این قضیه بوده است و این محل کلام نیست و مهمین مناسبت بوده است که کمیسیون بودجه معتقد بوده است که این دعوی را يك مقدار زیادی تنزل بدهد تا بحقیقت امر برسد یعنی فرانك طلائی که مطالبه میکردند چون در آن عصر فرانك طلا و کاغذ در يك عرض بوده است قیمتش را ما حالا فرانك کاغذ حساب میکنیم و این دعوی را تنزل داده ایم و آورده ایم بانین و کمیسیون بودجه در حقیقت شازده يك این دعوی را بیشتر صحیح نمیدانسته و این خبری هم که داده شده است بالاخره قطع دعوی را نمیکند و باید آقایان يك قدری بیشتر بمن ماده مراجعه کنند این خبر کمیسیون بودجه دعوی را قطع نمیکند یعنی ما در نانی باید يك اسناد و يك مدارك و چیزهائی را که کمپانی میگوید در دست دارد و در مقابل آنها پرداختهائی نشده آنها را رسیدگی کنیم و همینطور دولت هم رسیدگی کند برای اینکه ممکن است در موقعی که محاسبه کمپانی را ختم مینماید توی آن اسناد و دوسیه ها و مدارکی که در دست کمپانی است يك چیز هائی بیرون بیاید که دیگران مدیون باشند و دولت ایران مدیون نباشد این ها يك مسائلی است که در موقع پرداخت معلوم میشود. فقط ما يك اعتبار و اجازه بدولت داده ایم که برود دوباره بان کمپانی داخله محاسبه شود و به بیند اگر تا این درجه ها دولت را مدیون میدانند بپردازند بعضی از آقایان این موضوع را تشبیه میکنند بمسئله

بوداغانس در صورتیکه هیچ شباهت باو ندارد و اینجا يك تعهدی است در مقابل يك خریدی از يك کمپانی. این عنوانش این است در صورتیکه موضوع بوداغانس داخل در این عنوان نبوده است تا این نکته باید رعایت شود که دولت سیاست های مختلفه دارد سیاست اقتصادی دارد. سیاست خارجی دارد سیاست داخلی دارد اینها همه در مسائل باید رعایت شود. مسائلی که در مجلس مطرح میشود بیشتر باید جنبه سیاسی آنرا رعایت کرد و مخصوصاً امروز که ما يك احتیاجاتی داریم جنبه سیاسی و اقتصادی در مسئله بیشتر باید رعایت شود. این کمپانی بمناسبت این دعوی که دارد و هنوز ما نمیدانیم این دعوی صحیح است یا خیر و بالاخره تا امروز که بدست ما رسیده است مشغول رسیدگی بوده اند بعقیده بنده من غیر حق يك تبلیغاتی بر علیه سیاست اقتصادی ما در خارج کرده است و البته ما هم مکلفیم دعوی او را رسیدگی کنیم اگر حق دارد و بدهیم حق هم ندارد باو بگوئیم نوحق نداری و بدلیا هم ثابت کنیم که این پروبا گانه های کمپانی صحیح نیست. در هر صورت این قبیل قضایا باید حل شود و تمه شود و نباید ماند. یکی از مسائلی که کمیسیون بودجه مخصوصاً طرفدار اوست و این خبر را در روی این سیاست تقدیم مجلس شورای ملی کرده است این است که این قضیه بیش از این نباید بماند و بالاخره البته رأی اکثریت مجلس و رسیدگی آقایان در درجه اول قاطع قضیه خواهد بود لکن باید قطع بشود برای اینکه ما میخوئیم امروز داخل يك مراحل جدیدی بشویم و نباید اجازه بدهیم که این جور حرفها برای این نوع مبلغ جزئی در خارج نسبت ما داده شود اما يك موضوع دیگری را هم میخواستیم عرض کنم و آن این است که البته در مسائل عادی که فرضاً فلاان لایحه معارف تا مالیه که میآید به مجلس در اینها اعتماد و عدم اعتماد نسبت بدولت آنقدرها معلوم نمیشود. اینطور مسائل مهمه است که دولتی که طرف اعتماد

کثرت مجلس است بالاخره بعد دو تا درجه اعتماد داشت که این قبیل مسائل را از نقطه نظر خارجی و سیاسی و ففادی برود حل کند.

رئیس - دو فقره پیشنهاد در این موضوع رسیده است کازرونی - مذاکرات کافی نیست

رئیس - راجع بدستور مجلس است باید قرائت شود (شرح ذیل خوانده شد)

نظر اینکه فرصت رجوع بدوسیه شنیدر پیدا بشود تقاضا میاید مذاکره در آن بنامد برای جلسه آتی مدرس بنده پیشنهاد میکنم مذاکره در لایحه شنیدر بنامد برای جلسه شنبه عراقی

رئیس - آقای مدرس

مدرس - بنده این پیشنهاد را اول نوشته بودم و خیال میکردم شاید من رجوع نکرده ام و آقایان رجوع کرده اند ولی از مذاکراتی که آقایان کردند دیده تقریباً همان تردید مرا دارند لهذا تقاضا کردم که باشد برای جلسه دیگر آقای وزیر یک عقاید داشتند اما آقای مخبر مثل اینکه یک عقاید اصلاحی در نظر داشتند نه عقاید رائی. لهذا ما هم باید رجوع نمائیم شاید یک چیزی کشف شود بنف براین خوب است بنامد روز شنبه مطرح شود

مخبر - البته رأی مجلس قاطع است و اگر رأی بدهند تاخیر شود بنده چه عرض کنم ولی بنده نظر اصلاحی نداشتم و نظر بنده این بود که در کمیسیون اصلاحات شده است و نظر قطعی کمیسیون هم همان چیزی است که تقدیم مجلس شده است.

آقا سید یعقوب - بنده مخالفم با پیشنهاد.

رئیس - بفرمائید

آقا سید یعقوب - بنده خواستم این مسئله را عرض مجلس برسانم بعد هم قضاوت با خود مجلس است خود آقایان هم کاملاً مستحضرنند که بنده همیشه

نسبت بیول نانی هستم و خود آقایان هم میدانند که بنده نسبت باکلینه آقای میرزا حسن خان مستوفی مخالفم و در دوره پنجم هم که موافق بودم باکلینه که اعلیحضرت تشکیل داده بود معذک در مسئله یول مخالف بودم اما این موضوع را بنده میخواهم بعرض آقایان برسانم. اشتباه نکنید بقدری ما این موضوع را رسیدگی کردیم و پافشاری کردیم و مته بخشش گذاریم و در کمیسیون بودجه هم آوردند و بردند که چه عرض کنم ریشه برای استحضار آقایان عرض میکنم...

عمادی - دوسیه پیدا دیده شود

آقا سید یعقوب - بی این را میفرمائید اما هیچکدامتان نمی آید دوسیه را نگاه کنید بقسدری ما دوسیه را زیر وزیر کرده و یک چیزهایی در این دوسیه هست که اگر نگاه کنید تصدیق خواهید کرد که بهترین معامله که در زمان مظفرالدین شاه شده است و برای مشروطیت نافع بوده است همین بوده است که اگر این معامله نشده بود نفتنگ دست ملت نبود که مشروطه را بگیرد بنده عرض می کنم بهترین و نافع ترین معاملات این بوده است و حقیقت هم دارد یک معامله بوده است که ابداً غریزی نبوده است.

رئیس - رأی میگیریم به پیشنهاد آقایان مدرس و عراقی آقایانکه موافقت قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. میباید برای جلسه روز شنبه وزیر عالییه - میخواستم تقاضا کنم اگر ممکن است امروز والا در موقع تعیین دستور بقیه لایحه بانک چون چیز زیادی نیست جزو دستور گذارده شود.

رئیس - لایحه راجع بانک مربوط بکمیسیون قرائین مالیه است و فعلاً کمیسیون موجود نیست. (نمایندهکان - صحیح است) خبر کمیسیون محاسبات راجع بااستخدام بکنفر برای مطبعه که کنترات و بلهه و بر تبعه

آلمانی است مطرح است. طبع و توزیع هم شده و پیش آقایان موجود است. آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - بنده آنوقت هم عرض کردم که اگر ما محتاج هستیم استخدام کنیم و اگر محتاج نیستیم این کنترات را در باره آن شخص اول نکنیم بعد گفتند خبر کمال احتیاج را داریم و اینها کارهای برجسته کرده اند حقوقش را هم گفتند سال اول صد تومان بوده رسید به سیصد و پنجاه تومان و خرج سفر و خانه و سایر مخارج هم پیشان داده شود و مجلس هم رأی داد و صلاح دانست. البته صلاح است. حالا بکنفر دیگر را باز هم برای مطبعه میخواهند بنده عرض میکنم در این شهر مطبعه خیلی آمده است بهینیم هیچکس متخصص امریکائی یا آلمانی برای آن آورده است. بنده گر چه تصدیق میکنم که این مطابع کوچکتر بوده و کار های این مطبعه را نکرده و نمیتوانسته اند بکنند و این مطبعه بزرگتر است و کار های بزرگتر می کند ولی بکنفر آلمانی که استخدام کردیم و تقریباً سالی شش هزار تومان تمام میشود با کرایه خانه و اینها هفت بکنفر برای ما پس است اگر محتاج هستند همین بکنفر این اداره را اداره کنند و ما را محتاج بیکی دیگر نکنند. برای یک مطبعه یک آلمانی بس است دیگران هم در تحت نظر او کار می کنند دیگر دومی چرا؟ حالا هم اگر این عرایض بنده را نمی شنوید دو نفر دیگر پنج نفر دیگر بیاورید ولی استدعا می کنم ملاحظه بکنید آیا صلاح ما هست صرفه ما هست بکنید اگر نیست یک رحمی باین مملکت بکنید که این قدر این خرجها نشود

رئیس - آقای ارباب کیخسرو

ارباب کیخسرو - بنده نمیدانم آقای فیروز آبادی که این قدر راجع صلاح و صرفه مذاکره میفرمایند تشخیص صلاح و صرفه را چگونه داده اند؟ میفرمایند کارخانه بیاورند آیا عقیده دارند که کارخانه بیاورند بی معلم و بی متخصص باشد؟ این چیز غریبی خواهد بود!! می

فرمایند یک ماشین جدیدی بیاورید بدون آنکه کسی خبر داشته باشد که چگونه این را باید نصب کرد ماشین را از فرنک بیاورند و نجرهای اینجا آن را نصب کنند و اصلاح کنند؟ متأسفانه ایشان رئیس کمیسیون محاسبات هستند ولی هیچ وقت تشریف نیاورند که دقت در این قبیل قضایا بکنند این مطبعه مجلس است و در محوطه مجلس است. دوائر دولتی که نیست اگر و فعلاً می خواستید دقت در عمل بفرمائید یا می گذاشتید در مطبعه و مطلع میشدید. اداره مپشرت زیر دست خودتان است تشریف می آورید آنجا و ملاحظه میفرمودید و آنوقت تصدیق میکردید که نوموزر کارش در قسمت فنون مطبعه است که الوان را چگونه ترکیب کنند کار را چگونه ترتیب بدهد نمبر را چگونه بیرون بیاورد ولی این شخص کارش این نیست این شخص کارش نصب ماشین آلات است. یا اگر خرابی در ماشین آلات پیدا شد آنها را اصلاح کند و قتیکه بنده این شخص را در آلمان کنترات کردم اطلاع از همه ماشین آلات نداشت ما از بیست و هفت کارخانه ماشین خریدیم و این شخص سه ماه تمام رفت و اطلاعات آن کار خنجات را حاصل کرد تصور میفرمائید که هرکس آمد اینجا میتواند همه کار بکند و در هر چیزی دخالت کند؟ یک مثل مختصری عرض میکنم بنده رفتم از کپانی تلفون در آلمان توضیحاتی خواستم راجع بیک دستگاه تلفن مهندسی را به بنده معرفی کردند که توضیحات به بنده بدهد تا یک حدی به بنده توضیحات داد و در قسمت دیگر گفت که تکلیف من نیست و اینها را دیگر من اطلاع ندارم و مهندس دیگری باید توضیح بدهد در آن قسمت که متخصص است پس تصور فرمائید که هرکس آمد اینجا متخصص در همه کارها است و میتواند در هر کاری مداخله کند ما کوشش خودمان را کردیم که اگر ممکن باشد هیچ نخواهیم. بدبیم نمیشود. زیرا ماشینهای جدیدی خواسته ایم که در راه است و میرسد و باید این شخص بنامد و ماشینها را سوار

کند و چنانچه خراب پیدا کند اصلاح نماید و بیک اشخاص هم یاد بدهد و برود از این جهت هم بود که فقط یکساله او را استخدام کردیم که این عملیات را بکند و این را هم اداره مباشرت لازمه دانسته است. حالا اگر آقایان بفرمایند بختارند.

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - رأی گرفته میشود بشور در مواد آقایانیکه موافقت قیام فرمایند

(اکثر برخاستند)

رئیس - تصویب شد. ماده اول

(شرح ذیل قرائت شد)

ماده ۱ - اداره مباشرت مجلس محرز است مسیو ریپنهام وزیر تبعه آلمان مقیم فعلی طهران را زول آریل ۱۹۲۷ مطابق ۱۲ فروردین ۱۳۰۶ لغایت یکسال شمسی برای مکانیکی ماشینهای موجوده و سوار کردن و بکار انداختن بقیه ماشین های مطبعه مجلس استخدام نماید.

رئیس - آقای ارباب

ارباب کیخسرو - میخواستم عرض کنم آن قسمتی را که تاریخ ایزانی مقدم باشد بر تاریخ مسیحی اصلاح نفرمائید.

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - بنده دیگر عرضی ندارم

رئیس - آقای عراقی

عراقی - بنده هم همین قسمتها میخواستم عرض کنم که آقای ارباب فرمودند

رئیس - بالتقدم و تاخیر این قسمت رأی میگیریم آقایانیکه

موافقت قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده دوم

(بمنظور خوانده شد)

ماده دوم - حقوق سالانه مشارالیه دوهزار و چهار صد تومان خواهد بود که در آخر هرماه شمی مبلغ دوپست تومان نادیده شود

رئیس - آقای کازرونی

کازرونی - بنده موافقم

رئیس - آقای عدل

عدل - بنده در اینجا هم ناچارم بعنوان مخالفت عریضی بکنم که راجع بمسئله حقوق است. اولاً راجع به اتو موزر که آقای ارباب دفع کردند و دفع ایشان بنده را قانع نکرد فرمودند این تقصیر دولت است که بقدری حقوق تبعه خارجه را بالا برده اند که اینها هم تاسی کرده اند آنها. بنده عقیده ام این است که آقای ارباب بن مضایب درموقعی که کمترت خارجی ها بمجلس می آمد بید فرمایند و البته فرمایشات هم صحیح است ولی این را هم باید ملاحظه کرد که اشخاصی را که دولت کمترت می کند غیر از اینها هستی زیرا دولت برای اداره کردن راه آهن با برای اداره کردن جنگل و برای مستشاری فلان و زارخانه بک اشخاصی را می آورد که مقامشان غیر از اینها است

ارباب کیخسرو - حقوقشان هم غیر از این است

عدل - صحیح است ولی خود آقای ارباب اینها را در آلمان استخدام کردند به بک مبلغ ایزانی ما هم خیلی تعجب کردیم که اینها را خوب استخدام کردند اما حالا بک مرتبه حقوقشان سه برابر بشود بنده تصور می کنم خیلی بی موقع و بی ماخذ باشد فرضاً هم اینها راضی نشوند ممکن است بک نفر دیگر را استخدام بکنند و بالاخره بنده عرض می کنم شما وقتی بک پول بی حسابی مطبعه بدهید این مطبعه هم وسعت پیدا خواهد کرد. ولی باید دخل و خرجش را ملاحظه فرمائید فرضاً هم که ما مطبعه لازم داریم تا چه اندازه

باید دخل و خرج داشته باشد؟ حالا مدت این کمترت هم که منقضى شد باز سه مقابل این مبلغ علاوه خواهند کرد و بالاخره تمامه عوائد مطبعه می رود توی جیب اینها

مخبر - اولاً این مطبعه برای مجلس نیست اسب مطبعه مجلس است و کارهای مهمی این مطبعه کرده است و بک قسمت احتیاجات ما را از خارجه رفع کرده است از قبیل چاپ کردن بعضی اوراق و دارو و غیره ای که حقیقتاً خیلی برای ما اسب زحمت شده بود. ثانیاً میخواهم با آقای فیروز آبادی هم بک مسئله را تذکر بدهم که این مطبعه مربوط بسبب مطبوع نیست این مطبعه بقوه برق کار میکند سایر مطبوع بقوه دست کار میکنند و منحصراً لازمه ندارند آقای عدل فرمودند دوسه مقابل حقوق اینها بالا رفته است بنده نمیدانم از کجا میفرمایند؟ بعلاوه برای یک نفر متخصص خارجی دوپست تومان کمتر که نمیشود داد زیرا مرش نمیگذرد بنابراین تصور میکنم اشکالی نداشته باشد.

رئیس - آقای ارباب

ارباب کیخسرو - در موضوع ضرورت مطبعه بنده ضرورت آن بنده نظری ندارم و گمان میکنم بعد از آنکه مجلس مکرر رأی داد دیگر مذاکره در آن باب موضوعی ندارد و مطبعه بک مطبعه است که مجلس برپا کرده و هر وقت هم که رای بدهند مطبعه صلاح نیست اداره مباشرت اطاعت خواهد کرد ولی ناوقتی که مجلس رأی نداده است اداره مباشرت مطبوع اکثریت مجلس شورایی ملی است و اداره خواهد کرد و در قسمت سایر متخصصین هم که فرمودند البته اگر این شخص و آن شخص دارای همان مقام مهندسی درجه اول بودند اداره مباشرت هم همان حقوق را پیشنهاد میکرد ولی دوپست تومان برای بک نفر متخصص مکانیک که از آلمان بیاید اینجا زیاد نیست و در اینجا بنده عرض کردم درموقعی که بنده اینها را استخدام میکرده بک وضعیت

مخصوصی در آلمان بود کارگر خیلی ایزان بود و ممکن بود به این مبلغ استفاده کنیم ولی آن وضعیت باقی نماند و ما همه این حسابها را کرده ایم اگر ما این شخص را جواب کنیم و مطابق کمترت سابق یک نفر دیگر استفاده کنیم مخارج آمدن را هم بدهیم تازه آن وقت با این مقیسی که دولت برای کمترتها گرفته است و بالا رفته است آیا موفق میشود بین ایزانی کمترت تأمین دیدیم که این اصلاح نزدیکتر است لیکن چون محل احتیاج خودمان را بکسان بدهیم بیش از یکسال کمترت نگیرد.

رئیس - آقای فیروز آبادی پیشنهاد کرده اند در سال یکپنجاه دوپست تومان داده شود

فیروز آبادی - خود آقای ریپنهام تصدیق فرمودند که بن شخص متخصص رفت و سه ماه کار کرد بعد گرفت پس معذوم میشود که این کار مهمی نیست اولاً کاری که در ظرف سه ماه یاد گرفته میشود چرا باید ارباب یاد گرفته باشند بفرض که ارباب یاد بگیرند بفرمودند یاد بگیرند بن شخص سه ماه رفته است یاد گرفته است صد تومان آورد پس است برای اینکه متخصص فقط بک خط آهن را آهن ذوب کنی که نیست متخصص کار گذاشتن ماشین های مطبعه است اما براین دوپست تومان حقوق برای او زیاد است گرچه بنده هر چه عرض می کنم نتیجه بعکس می نشاند ولی نتیجه حرفهای بنده بک وقتی ظاهر میشود و نتیجه اش متوجه خود مجلس میشود.

مخبر - بنده بقوه خودم تشکر میکنم از آقای فیروز آبادی که باز دایره مخالفت بیرون گذاشتند و صد تومان جلو آمدند اما براین همانطور که گفته شد این بک نفر متخصص است برای سوار کردن ماشینهای مطبعه و غیر از این هم ما متخصص نداریم و الساعه ماشین آلات در راه هست و اگر ما نخواهیم از این شخص صرف نظر کنیم آن ماشین هائی که وارد میشود از این می رود و بطوری هم که گفته شد بک نفر متخصص آلمانی نمیتواند با ما همی صد تومان زندگانی کند و بنده

بنام موافقت از نماینده محترم نمنا می‌کنم همراهی بفرمایند
 و صد تومان دیگر هم اضافه کنند
 رئیس -- رأی می‌گیریم آقایانیکه پیشنهاد آقای فیروز آبادی
 را قابل توجه میدانند قیام فرمایند
 (چند نفر قیام نمودند)
 رئیس -- قابل توجه نشد رأی می‌گیریم ماده دوم
 آقایان موافقین قیام فرمایند
 (اغلب قیام نمودند)
 رئیس -- تصویب شد ماده سوم
 (بشرح ذیل قرائت شد)
 ماده ۳ -- بعد از انقضای مدت مبلغ دو بیست تومان
 مخارج ایاب مشار الیه منظور خواهد شد.
 رئیس -- آقای کازرونی
 کازرونی -- بنده موافقم
 رئیس -- آقای آقا سید یعقوب
 آقا سید یعقوب -- بنده هم موافقم
 رئیس -- آقای فیروز آبادی
 فیروز آبادی -- بنده عرض می‌کنم از اینجا تا آلمان
 حق یک نفر مستخدمی که سه ماه زحمت کشیده و چیز
 یاد گرفته است چقدر است؟ دو بیست تومان؟ آخر چرا
 بنده هر چه در این جزئی ها مخالفت بکنم خواهند گفت
 که در دو بیست تومان و سیصد تومان مخالفت میکند ولی در
 پانصد هزار تومان مخالفت نمی‌کند ولی بنده امیدوارم
 نسبت به چیزهایی که عقیده ندارم مخالفت کنم تا بمقصود
 برسم.
 رئیس -- آقای ارباب
 ارباب کیخسرو -- تصور می‌کنم این سوء تفاهم فقط برای
 آقای فیروز آبادی حاصل شده است. بنده عرض نکردم که
 این شخص سه ماه تحصیل کرده است بنده عرض کردم این
 شخص متخصص بوده است در میکانیکی چون از کارخانه‌های
 متعدد ماشین خریداری شده است و هر کارخانه هم بیک سبک

و سلیقه مخصوص ماشین بیرون میدهد و هر مهندسی هم
 نمیتواند در ماشین کار خانه‌های دیگری دخالت کند. لهذا
 این شخص رفته است و اطلاعات کارخانجات دیگر را
 هم تحصیل کرده است از این جهت بوده است بعلاوه
 اگر آقای فیروز آبادی اشکال در خرج مسافرت بفرمایند
 حق دارند برای اینکه ایشان اطلاع از فرنگستان ندارند
 استدعا دارم نشان بدهند در تمام کنترانهای دولت کجا
 این مبلغ نوشته شده هر کس هر چه باشد وقتی آمد باین
 مملکت از روی معلوماتش حقوق می‌گیرد ولی بالاخره
 مخارج مسافرت که فرق نمیکند!! انومیل است و راه آهن
 همه اینها یک جور مخارج دارند بعلاوه استدعا دارم آن
 لفظ (باب) را هم باز گشت بفرمایند مثل همان فقره اول
 رئیس -- رأی گرفته میشود بنام سوم با تبدیل ایاب
 به بازگشت آقایان موافقین قیام فرمایند
 (اغلب قیام نمودند)
 رئیس -- تصویب شد ماده چهارم
 (بمضمون ذیل قرائت شد)
 ماده ۴ -- محل سکونت مشار الیه در اطاقی است
 از اطاق های عمارت مطبوعه مجلس که سابق بالوازم امانتاً
 بمشار الیه سپرده شده و در انقضای قرار داد مکلف است
 رد نماید.
 رئیس -- آقای کازرونی
 کازرونی -- بنده کان می‌کنم این عبارت دیگر لزومی نداشت
 که جای آن در یکی از اطاقهای مطبوعه مجلس است و
 بعد پس میدهد منزاش را خود اداره مباشرت میدهد
 هر کجا صلاح بداند
 رئیس -- آقای ارباب
 ارباب کیخسرو -- اینکه مخصوصاً جزئیات ذکر میشود
 برای این است که ما مکرر امتحان کرده ایم اگر يك
 تذکرات جزئی داده نشود بعدها دچار اشکال می‌شویم
 از این جهت بوده است که این تذکر داده شده است

جمعی از نمایندگان -- مذاکرات کافی است.
 رئیس -- رأی گرفته میشود بنام چهارم آقایانیکه
 موافقند قیام فرمایند
 (اکثر برخاستند)
 رئیس -- تصویب شد ماده پنجم
 (بشرح آتی خوانده شد)
 ماده ۵ -- اداره مباشرت مجاز است برطبق ماده دوم
 کنتران مستخدمین خارجه مصوب ۲۳ عقرب ۱۳۰۱
 سایر شرایط را تعیین و کنترانرا امضا نماید
 رئیس -- مخالفی ندارد؟
 (گفتند خیر)
 رئیس -- رأی می‌گیریم به ماده پنجم آقایان موافقین
 قیام فرمایند
 (اکثر قیام نمودند)
 رئیس -- تصویب شد ماده الحاقیه
 (بمضمون ذیل خوانده شد)
 بنده پیشنهاد می‌کنم که متخصص مزبور مکلف است که بعد از انقضای
 مدت پنج نفر متخصص از اهل ایران تحویل بدهد
 فیروز آبادی
 رئیس -- آقای فیروز آبادی
 فیروز آبادی -- غرضم از این پیشنهاد این بود که
 لااقل وقتی که این شخص میخواهد برود بکطوری باشد
 که ما محتاج نباشیم باینکه باز برای اینکار یک نفر استخدام
 کنیم بنا بر این این پیشنهاد را کردم که پنج نفر را تعلیم
 بدهد و یاد بدهد زیرا سوار کردن ماشین چندان اهمیتی
 ندارد بنده تعجب می‌کنم از اهل این مملکت که نمیخواهند
 چیز یاد بگیرند یا اگر بخوانند یاد بگیرند کسی نیست که یادشان
 بدهد بنده نمیدانم چطور بهشان بر نمی‌خورد آخر این چه
 وضعی است؟
 رئیس -- آقای ارباب
 ارباب کیخسرو -- همان طور که در کنترات آن
 شخص اولی بعرض رسانده اینجا هم يك ماده در کنترات
 این شخص هست که عرض می‌کنم: (ماده ۵: مشار الیه
 تعهد می‌نماید که از تعلیم دادن هرگونه اطلاعات فنی خود
 در هر قسمت بمدر مطبوعه و هر يك از عمل مطبوعه بهر
 عده که اداره مباشرت مجلس معین می‌نماید غفلت و مضایقه
 نکند ولی يك مطلبی آقای آقا سید یعقوب فرمودند که
 فرصت نشد جواب عرض کنم بنده خیلی میل داشتم
 فرصت بود و تمام این مواد بعرض آقایان میرسد که اگر
 ممکن بود دولت هم این مواد را در کنترانها میگذاردند
 اینجا مخصوصاً در این کنترانها بنده قید کرده که اگر
 اینها غفلت نمایند مجازاتشان چیست و بعلاوه اگر
 مورد محاکمه واقع شوند اینها تابع محاکمات مملکت ایران
 هستند و بالاخره اینها تمام قید شده است و خودشان هم
 امضا کرده اند
 فیروز آبادی -- وقتی که مقصود بنده تامین بشود و اینها
 مجبور بیاد دادند باشند بنده پیشنهاد خود را مسترد
 میدارم.
 رئیس -- در کلیات مخالفی نیست؟
 (گفتند خیر)
 رئیس -- رأی گرفته میشود بین کنترات که مشتمل
 بر پنج ماده است آقایان که تصویب میکنند اوراق
 سفید میدهند
 (نخدا و استخراج آراء بعمل آمده و نتیجه بقرار ذیل
 حاصل گردید)
 ورقه سفید علامت قبول ۹۱ -- ورقه کبود علامت
 رد ۱ --
 رئیس -- عده حاضرین نود و نه نفر با اکثریت نود و يك
 رأی تصویب شد.
 صورت اسامی موافقین و مخالفین
 اسامی موافقین:
 آقایان: شیروانی -- حاج آقا حسین زنجانی -- احتشام